

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei
 Magistro et Fratibus Hospitalis sanctae
 Mariae in Jerusalem tam praesentibus, quam futuris
 Salutem in perpetuum

Privilegia concessa Fratribus Theutonicis Livoniae

Et si neque qui plantat, neque qui rigat sit aliquid,
 sed qui incrementum dat Deus, humana tamen
 diligentia impensionis, curae, sollicitudinis debet
 impendere, terra plantas, quae adhuc nonnullae
 fructus uberes afferunt, et uberiores suo tempore re-
 promittant. Cum igitur christianae religionis
 velle plantatio flores, et fructus honoris, et
 nestatis tempestiva fecunditate pro-
 Deo incrementa dante, sic inceptum copiam
 ramos suos, ut uberrimam
 promittere videatur. Nos qui custodes in domo,

nica vinea positi, et cultores circa virtutum
plantaria debemus diligentioris culturae, ac
curae studium adhibere, nonnullam planta-
tationem nostram rore apostolicae gratiae
irrigare proponimus, et fecunditatem bono-
rum operum, quae viget ad praesens, et vige-
bit, divina favente gratia, in futurum, vi-
gilantiae nostrae impensis adjuvare. Ea-
propter, dilecti filii in Domino vestris iustis
prostitutionibus clementer annuimus, et
Domum vestram, seu hospitale, in quo estis
ad Dei laudem et gloriam, atque defensionem
suorum, et liberandam Christi Be-
nignam congregati, cum omnibus possessioni-
bus et rebus suis, quae in praesentiarum
legitime possidentur, aut in futurum

conceptione Pontificum, liberalitate Regum,
vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis
iustis modis, praestante Domino, poterit
adipisci, sub beati Petri, et nostra protectio-
ne suscipimus, et praesentis scripti privilegii
communimus. Statuentes, ut perpetuis futuris
que temporibus sub apostolicae Sedis tutela,
et defensione consistent. Statuimus etiam,
ut ordo fratrum hospitalis circa pauperes et
infirmos, ordo fratrum militiae templi circa
clericos et milites, ac alios fratres, iuxta institu-
tionem Domus vestrae perpetuis ibidem tem-
poribus observetur. Ad haec statuimus, ut
tum pro tuenda Ecclesia Catholica, et eo, quae
est sub paganorum tyrannide de ipsorum
spurcitia erucenda intrepide laboretis, liceat

vobis libere in usus vestros vertere ea, quae
De spoliis ipsorum reperitis paganorum,
et ne de his contra voluntatem vestram
alicui portionem dare cogamini prohibe-
mus, praesenti quoque Decreto sanxi-
mus, ut fratres in domo vestra Domino
servientes caste, et sine imperio vivant,
et professionem suam dantes et moribus
probatos, Magistro suo, aut quibus ipse
praesceperit, subiecti et obediens existant.
Praeterea quemadmodum domus ipsa ve-
strae sanctae institutionis et ordinis fons,
et origo esse promeruit, ita omnium lo-
corum ad eam pertinentium caput et ma-
gistra in perpetuum habeatur. Ad haec adiu-
vientes praecipimus, ut obvencite te, dilecte

3

in Domino fili ^(sic) Hermannus domus iam dictae Ma-
gister, vel tuorum quorumlibet successorum, nul-
lus eiusdem domus fratribus praepsonatur, nisi
militaris, et religiosa persona, quae vestram
religionem et habitum sit professa, nec ab
aliis, nisi ab omnibus fratribus insimul, vel
a maiori, et saniori parte eorum, qui praepo-
nendus fuerit eligatur. Porro nulli ecclesiasticae
saecularive personae infringere, vel minuere
liceat consuetudines ad vestrae religionis offi-
cii observantiam a Magistro et fratribus sa-
lubriter institutas, easdem quoque consue-
tudines a vobis aliquanto tempore observa-
tas, et scripto firmatas, nisi ab eo, qui Magi-
ster existit, consentiente tamen maiori
parte Capituli, non liceat immutare, pro-

hibemus insuper et omnimode interdici-
mus ne ulla ecclesiastica, saecularisve persona
a Magistro et fratribus eiusdem domus
exigere audeat fidelitates, Dominia iura-
menta, seu saecularitates reliquas, quae
a saecularibus frequentantur. Fratribus
quoque vestris post factam in domo ve-
stra professionem, et habitum religionis
assumptum, revertendi ad saeculum omnem
interdicimus facultatem, nec alicui eorum
subsit, post factam professionem et semel
assumptam Crucem, habitum vestre professio-
nis abiicere, vel alium locum, maioris vel mi-
noris religionis obtentu, irritis, sive inconsul-
tatis fratribus, aut eo, qui Magister existit,
transmigrare. Nullique ecclesiasticae, saecula-

4

rive personae ipsas suscipere liceat et teneri. Sa-
ne laborum vestrorum, quos propriis manibus, aut
sumptibus colitis, de possessionibus habitis ante con-
cilium generale, vel de animalium vestrorum
nutrimentis nullus a vobis decimas exigere,
vel extorquere praesumat. Ad haec decimas, quas
consilio et consensu Episcoporum de manu cleri-
corum, vel laicorum habere poteritis, quasve
consentientibus Episcopis, et eorum clericis acqui-
retis, auctoritate apostolica vobis confirmamus. Ut
autem vobis ad curam animarum vestrarum
et salutis plenitudinem nihil desit, atque sa-
cramenta ecclesiastica, et divina officia vestro
sacro collegio commodius valeant exhiberi, san-
cimus ut liceat vobis honestos clericos, et sacer-
dotes, secundum Deum, quantum ad vestram

santificationem ordinatos, undecumque ad vos
venientes suscipere, et tam in principali domo
vestra, quam etiam in obedientiis, et locis
sibi subditis habere vobiscum, cummodo si
e vicinis sit, eos a propriis Episcopis expeta-
tis, idemque nulli alii professioni, vel ordi-
ni obnoxii teneantur, quod si Episcopi eos vo-
bis concedere forte non voluerint, nihilominus
tamen eosdem suscipiendi et retinendi aucto-
ritate sanctae Romanae Ecclesiae licentiam
habeatis. Si autem aliqui post factam pro-
fessionem turbatores vestrae religionis aut
domus fuerint fortassis inventi, liceat vo-
bis eos cum saniori parte Capituli amo-
vere, ipsisque transeundi ad alium ordi-
nem, ubi secundum Deum vivere velint,

et valeant, dare licentiam, et loco ipsorum
alios idoneos subrogare, qui etiam unius an-
ni spatium in vestra societate probentur, eoque
peracto, si mores eorum exegerint, et utiles fue-
rint ad servitium domus vestrae inventi,
tunc demum professionem faciant regularem,
promittentes se regulariter vivere, ac Magistro
proprio obedire, ita tamen quod eundem vobis-
cum victum subeant, et vestitum, nec non le-
ctisternia, hoc excepto quod clausa vestimen-
ta portabunt. Sed nec ipsis liceat de Capitu-
lo, vel cura domus vestrae temere intermittere,
nisi quantum a vobis eis fuerit iniunctum.
Praeterea nulli personae extra vestrum Capitu-
lum subiecti, tibi que, dilecte in Domino fili,
Magister, tuisque successoribus, tanquam Ma-

gistro et Praelato suo deferant, secundum
ordinis vestri instituta. Consecrationes vero
altariorum, seu Basilicarum, ordinationes cle-
ricorum, qui ad sacros ordines fuerint pro-
movendi, et cetera Ecclesiae sacramenta
a Diocesanis sufficiens Episcopis, siquidem
catholici fuerint, et gratiam et communio-
nem Sedis apostolicae habuerint, et ea gratis,
absque aliqua praeiudice vobis voluerint exhi-
bere. Aliquin liceat vobis, catholicum quem-
cumque malueritis, adire Episcopum, qui no-
stra fretus auctoritate, quod postulatur im-
pendat. Si quando vero loca deserta fuerint
eidem domui vestrae ab aliquo pia devotio-
ne collata, liceat vobis ibidem aedificare vil-
las, ecclesias, et coemeteria ad opus homi-

6
num ibidem manentium fabricare, ita tamen
quod in vicinia illa abatiæ, vel religiosorum col-
legium non existat, quæ ab hoc valeat pertur-
bari. Cum autem multas terras quolibet iusto ti-
tulo vobis conferentur, facultatem, et licentiam
habeatis ibidem ad opus transeuntium, et eorum
tantum, qui de mensa vestra fuerint, construere
Oratoria, et cæmeteria faciendi. Est enim in-
decens, et periculo proximum animarum, religio-
sos fratres, occasione ad eundem ecclesiam, virorum
turbis et mulierum immisceri. Sane quicumque
in vestro collegio suscipientur, stabilitatem boni,
conversionem ceterorum, sequæ militaturos Domino
diebus vitæ suæ sub obedientia Magistri vestri,
posito scripto super altari, in quo contine-
antur ista, promittant. Decernimus igitur,

ut receptores vestrarum fraternitatum, sive
collectarum, salvo iure dominorum suorum, in
beati Petri, et nostra protectione consistent,
et pace in terris, quibus fuerint, potiantur.
Simili quoque modo sancimus, ut his, qui in ve-
stra fraternitate fuerint recepti ita quod ordi-
ni vestro adhuc manentes in seculo sint oblati,
mutato habitu seculari, vel vobis inter vivos de-
derint bona sua, retento sibi quoad in secu-
lo vixerint usufructu, si forte Ecclesiae, ad quas
pertinent, a divino officio fuerint interdictae,
ipsosque mori contigerit, sepultura ecclesiasti-
ca non negetur apud vestras, vel aliorum non
interdictas Ecclesias, quibus elegerint sepeliri,
nisi excommunicati, vel nominatim fuerint
interdicti, et alios quoque confratres, si eos be-

7

clesiarum Praelati apud suas Ecclesias non per-
miserint sepeliri, apud vestras deferre possitis
tamulandos. Praeterea si qui fratrum vestro-
rum ad recipiendas easdem fraternitates, vel
collectas a vobis missi fuerint, in quamlibet
Ecclesiam, castrum, civitatem, vel villam, in eo-
dem civitate, castro, vel villa una tantum Ec-
clesia ipsius ordinis fratribus in eorum iscundo
adventu semel aperiat in anno, et exclusis
excommunicatis, et nominatim interdictis, divi-
nas ibidem officia celebrentur. Statuimus eti-
am, ut nulli Episcopo in Ecclesiis vobis utro-
que iure subiectis, interdicti, vel excommuni-
cationis liceat sententiam promulgare. Ver-
untamen si generale interdictum terrae
in locis illis fuerit promulgatum, exclusis

excommunicatis, et nominatim interdictis, clau-
sis ianuis absque signorum pulsatione, ple-
ne divina officia celebretis. Decernimus
insuper auctoritate apostolica, ut apud quem-
cumque locorum vos venire contigerit, ab
honestis et catholicis sacerdotibus poeniten-
tiam, unctionem, seu quaelibet alia eccle-
siastica sacramenta vobis suscipere lice-
at, ne forte ad perceptionem spiritualium
bonorum aliquid vobis desit. Quia vero om-
nes unum sumus in Christo, et non est ipso-
rum differentia apud Deum, tam remissio-
nis peccatorum, quam alterius beneficentiae,
atque apostolicae benedictionis, quae vobis in-
dulta est, tam familiam vestram, quam ve-
stros participes esse volumus servientes. Sal-

8
li ergo omnino hominum liceat temere pertur-
bare praedictum locum, aut eius possessiones au-
ferre, vel ablatas retinere, minuere, seu qui-
buslibet vexationibus fatigare, sed omnia
integra conserventur, vestris, atque aliorum
Dei fidelium usibus omnimodis profutura.
Salva in omnibus Sedis apostolicae auctoritate.
Siquis igitur nostrae constitutionis paginam
sciens, contra eam temere venire tenta-
verit, secundo, tertiove commonitus, nisi
suum reatum congrua satisfactione corre-
xerit, potestatis, honorisque sui careat digni-
tate, reumque se iudicio existere de perpetua
iniquitate recognoscat, et a sacratissimo cor-
pore et sanguine Dei et Redemptoris Iesu
Christi alienus fiat, et in extremo examine

districtae subiaceat ultioni. Consequentes
autem haec omnipotentis Dei, et beato-
rum Petri et Pauli Apostolorum eius
benedictionem et gratiam consequantur

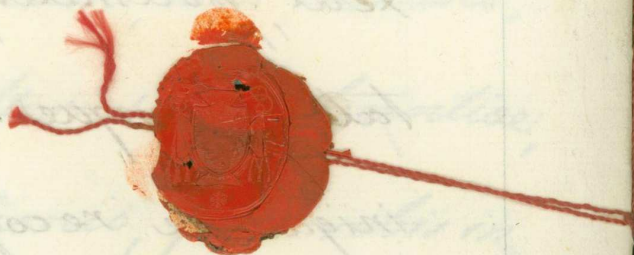
Datum &

Prædictae Literae Honorii PP. III. descriptae ac recogni-
tae fuere ex Libro ms., cui titulus = *Nummiatura di Polonia* =
tom. II. pag. 322. qui adservatur in Tabulariis Secretioni-
bus Aaticanis. In quorum fidem hic me subscripsi,
et solito signo signavi.

Dabam e Tabulariis praefatis Pridie nonas Maias DCCCXXXVII.
Indictione X. Pontificatus vero S^mi in Christo Patris
e Dⁿⁱ N^{ri} Dⁿⁱ Gregorii div. mov. PP. XVI. an. VII.

M. Murini
Tabulariorum S. Romanae Ecclesiae Praefectus

ag.
In quorum
tabularis praefatis vi.
Pontificatus vero Smi in
Gregorii die. prov. pp. XVI. an

M. Meri
Tabular. S. B.

